

Magdalena ALBU

GEORGE GOLDHAMMER ȘI ARTA DE A IMORTALIZA TIMPUL...

În arta lui George Goldhammer (Gyuri, cum îi spun prietenii), timpul nu vorbește, ci tace sau, mai bine zis, este prins într-o irepetabilă ecuație a estetismului interior, acolo unde linia rațiunii se întretaie atât de armonios cu aceea a sufletului. Presupunând că, într-o oarecare zi nefastă din istoria omenirii, destinul acesteia din urmă și-ar îngheța brusc trecerea sa telurică, creațiile visătorului de altădată din vatra părintească a Beiușului românesc, iar acum din cea a Holonului israelit, vor putea cu certitudine recompune, la o simplă lectură a privirii, o mică parte din trecutul ei organic și anorganic, deopotrivă. Am menționat aici în mod volițional termenul matematic "ecuație". Doresc să mă aflu cu bună știință în interacție directă cu acest substantiv comun numai în aparență rece, tocmai fiindcă el întruchipează, în accepție personală, conexiunea valorică fundamentală dintre inginerie și artă. Iar la creatorul - unic prin originalitatea construcției subiectului abordat - George Goldhammer, ambele sălășluiesc

dimpună, extrem de echilibrat, în perfecțiunea dovedită a capodoperei, alcătuită din multiple detalii semnificative morfosintaxa sui-generis a sufletului său luminos.

Fiecare trece prin culoarul strâmt al destinului său căutând cu totul și cu totul altceva. Unii - rostul teluric, alții - divinitatea, arta, frumosul, urâtul sau, pur și simplu, nimic. Nici măcar pe ei înșiși. George Goldhammer a găsit de foarte multă vreme sensul propriei sale existențe: zborul, desprinderea de pământul finitudinii. Când își alcătuește cu migală confesiunile, nu poți să nu arzi dimpună cu spiritul acestui "altfel" de slujitor al Creației, pentru că la el totul se prezintă articulat într-o vibrație particulară a trăirilor, o vibrație neobișnuită, nu a contrastelor izbitoare, ci una cuminte, melancolică, încărcată până la esență de o sensibilitate lucidă, capabilă de continuă reîntoarcere în miezul unei temporalități deja apuse și, deopotrivă, purtătoare de o memorie incandescentă a punctelor fixe, tainice, din propriul său parcurs ontologic: „*Trec pragul de lemn al casei părintești și devin din nou tânăr ca în basme. Văd abecedarul și resimt fericirii ani ai copilăriei. (...) Întru în dormitorul cu mobilă din lemn de brad, unde atârna oglinda, busuiocul. Lingura de lemn reușește să-mi redea și gustul bunătăților gătite de mama. Bucățica de pământ, locul de veci a celor dragi, care continuă să trăiască în inima mea.*”

Poeticitatea creațiilor lui George Goldhammer prezintă o singularitate, care se confundă, practic, cu sfera intimă a planetei Pământ. Trăindu-i sensurile și pătrunzând în mecanismul lor decodificat de către autor prin explicații voite la subsolul fiecărei lucrări în parte, ai șansa de a privi, pur și simplu, în ochi... timpul. Fără nicio urmă de tăgadă, se poate constata, încă de la primul impact vizual, faptul că primești invitația de a intra într-un binecuvântat univers natural vindecător, care-ți închide, una câte una, toate rănile sufletului căpătate de-a lungul întregii tale vieți. În acest spațiu armonios al neiluziilor, te intersectezi pretutindeni cu o veritabilă înlănțuire melodioasă a cuvintelor ivite în timp de Dumnezeu, Hemingway, La Fontaine, dar și o chemare către lumea reală, cea de lângă tine, pe care ai uitat, din diverse motive neîntemeiate, să o mai vezi... Și nu numai atât. În miezul stilisticii personale a formelor goldhammeriene, palpită, deloc timid, frumusețea aceea pură a Firii din momentul inițial al Genezei, frumusețe scoborâtă cu putere din semantica plină a Verbului divin. Aici descoperi, deopotrivă, atât perfecțiunea formelor redade, cât și sălașul propriu al îndelung discutatei noțiuni de "idee" în sine, desprinsă parcă din cercul platonician al gândirii și așezată cu bună intenție în ochiul blând al rășinii incolore.

Ca și Brâncuși, Goldhammer se naște din trunchiul puternic al filozofiei aceluiși loc fascinant al Pământului numit România, cadorisit de divinitate cu o doză infinită de suflet, dar și cu nenumărate dureri lăuntrice. Doctorul Dorel Schor descria, nu de mult, cu umor și încântare, „frumusețile neobservate” ale lui George Goldhammer, care aveau să capete, în anul 1976, cea de a doua lor viață în cartea-album cu același titlu, fiind prezentate, de asemeni, și în cadrul unor expoziții de real succes în țară, la momentul respectiv: „*Domnul Goldhammer povesteste în ...rășină sintetică. El reușește să încorporeze flori, insecte, obiecte diverse, în masa transparentă - într-o manieră care sugerează autenticitate și acțiune. Lucrările sale presupun talent artistic și rabdare de miniaturist, îndemânare de bijutier și imaginație de poet. Uneori preia o temă clasică, precum celebra fabulă cu greierele și furnica, sau nu mai puțin cunoscuta poveste din "Bătrânul și marea". Și aici intervine povestea adevărată: având nevoie de un pește descărnat, a atârnat în pădure câțiva crapi grași, pe ideea că păsările vor ciuguli totul, exceptând scheletul. Numai că revenind după o vreme în pădure, a întâlnit un silvicultor speriat, convins că pădurea e blestemată, din moment ce cresc pești în copaci.*”

Natură, poveste, suflet, polimeri... Artistul din Beiușul Bihorului și Holonul Țării Sfinte a imortalizat vreme de 22 de ani în arta sa nu numai timpul, ci și mișcarea corpurilor solide. Iar pentru asta chiar și Isaac Newton i-ar fi devenit constant admirator, fizica mecanică transformându-se dintr-o dată în poemul nemișcat al palpitanței și greu descifrabilei în integralitate vieți telurice. Fiecare creație în sine te poartă într-o lume, pe care ai libertatea să ți-o autodefiniști, tocmai fiindcă ține închisă în inima ei o poveste concretă. Căderea gravitațională a petalelor unui trandafir tomnatic, traiectoria curbilinie a semnițelor de păpădie suflate de vânt, dansul fluturilor negri pe corola margaretelor albe - reflecție a unei părți din marea "bucurie a vieții", așa cum ne spune însuși George Goldhammer... Și exemplele pot

curge aici fără oprire, tot la fel precum țâșnește râul din izvor, iar "dreapta judecată a florilor" dovedește întotdeauna strâmbătatea legilor omenești (ca să citez doar câteva cuvinte din precizările realizate de către autor asupra lucrării "Nu numai ghimpi").

Cum să încerci să descrii frumusețea reală în epoca relativizării sale evidente și, pe deasupra, să mai și convingi o umanitate de importanța receptării ei necesare, cu rol, în genere, taumaturgic?!... Este o întrebare care lasă loc de variate răspunsuri și nenumărate interpretări. Există, însă, în lumea postmodernă a momentului (cea care fuge inexplicabil de mult de sine însăși, afundându-se, practic, în nimic), un artist singular, cu identitate ușor recognoscibilă, care a oferit constant nu unul, ci mai multe asemenea mărturii precise de-a lungul vremii cu întreg harul și puterile lui la un loc - George Goldhammer.

* SCHOR Dorel – *Banca de amintiri a lui George Goldhammer* (Revista „Confluente Literare”, 27 martie 2015
http://confluente.ro/dorel_schor_1427448900.html

MAGDALENA ALBU
14 ianuarie 2017
București